

Binnen en buiten

Dit is de vierde wisselexpositie van 2022 die te zien is in de expositieruimte aan het einde van de boulevard van het Jeroen Bosch Ziekenhuis. De expositie heeft als titel 'Binnen en buiten'. Deze titel verwijst naar de kunstwerken van de Bossche kunstenaar Jan de Bie (1946-2021). In het eerste gedeelte van de expositieruimte worden zijn bekende grafiek en schilderijen van bibliotheken getoond. Achterin de expositieruimte zijn landschappen van Dooibroek (de polder ten zuiden van 's-Hertogenbosch), duivenhokken en tekeningen uit zijn boek 'Asgrauwe' te zien. De expositie is te zien vanaf 7 oktober 2022 tot 6 januari 2023. De officiële opening vindt plaats op dinsdag 1 november 2022 om 15.00 uur en wordt verricht door Peter Schneeberger. Geïnteresseerden zijn van harte welkom om hierbij aanwezig te zijn (aanmelden kan via kunstcommissie@jbz.nl).

Deze expositie is een eerbetoon aan Jan de Bie. Samen met Marie-Noël Potters (vriendin van Jan de Bie) en afgevaardigden van de kunstcommissie is deze expositie tot stand gekomen. In het voormalige atelier van Jan de Bie aan de Hinthamereinde is een selectie gemaakt uit zijn omvangrijke oeuvre.

Bij ieder onderwerp (bibliotheken, boeken, schilderijen-verzamelingen, duivenhokken of zijn eigen atelier) ontdekte Jan de Bie steeds weer nieuwe facetten en andere perspectieven. Soepel wisselde hij tussen uiteenlopende technieken, die elk een eigen karakter geven aan het werk. De fijne pentekeningen of brede kwaststreken van zijn landschappen op paneel, het duizelingwekkende lijnenspel van de linosnedes van bibliotheken en boekenkasten: Jan de Bie beheerste al deze technieken meesterlijk en hij wist er zijn eigen, unieke handschrift aan te geven.

De binnenruimtes die hij tekende en schilderde zijn vaak van onder tot boven gevuld met voortbrengsels van de menselijke geest. Ideeën gevat in woorden, in boeken, beelden vastgelegd op schilderijen. Tjokvol, maar niet benauwend: het zijn ruimtes waar de mens spelenderwijs kan denken en

fantaseren en onbegrensd kan reizen in zijn gedachten. Dat onbegrensde karakteriseert ook zijn landschappen, die je 'buitenruimtes' kan noemen: open, weids en uitnodigend tot ronddwalen. Aan drie, vier horizontale banen kleur had Jan de Bie genoeg om een landschap op te roepen: een weldadige lege ruimte, waar de menselijke geest kan uitwaaien. In de kalme ordening van de kleurbanen ontstaat spanning door de penseelstreek, die vaak heel dynamisch is. Dooibroek, de polder tussen Sint-Michielsgestel en Vught, is het weidse landschap waar Jan de Bie steeds naar terugkeerde.

Zijn leven lang heeft Jan de Bie een fascinatie gehad met duiven en vooral met hun hokken. Op zijn schilderijen bouwde hij ze op uit een verzameling gekleurde rechthoeken. In deze expositie is er ook een houten 3-dimensionaal duivenhok te zien.

In een van de vitrines achterin hangen 4 tekeningen/linosnedes van het project 'De Asgrauwe'. Jan de Bie bedacht samen met zijn vriend en filosoof Harry van Bortel een heuse postduivenvereniging 'De Asgrauwe'. Samen met vormgever Ton Homburg maakten zij het uitbundig geïllustreerde boek 'Papieren en notulen van de Asgrauwe' (2006). Het boek laat een licht absurdistische wereld zien van deze fictieve vereniging en de spannende avonturen van hun prijspostduif. Het plezier spat van de teksten en tekeningen af.

Het werk van Jan de Bie schept ruimtes waar de toeschouwer spelenderwijs kan denken en fantaseren. Patiënten, bezoekers en medewerkers van het ziekenhuis kunnen door het bekijken van deze kunstwerken onbegrensd reizen in hun gedachten om zo hun zinnen even ter verzetten in dit ziekenhuis.

VISIE OP KUNST IN HET JBZ

Kunst maakt deel uit van de healing environment die het ziekenhuis zijn patiënten wil bieden. Het ervaren van kunst heeft een genezende werking. Een prettige omgeving draagt bij aan het genezingsproces. Regelmatig zijn er concerten en exposities, waarbij samengewerkt wordt met lokale culturele instellingen. Ook onderhoudt de kunstcommissie contact met lokale kunstenaarsgroepen en kunstopleidingen. Het ziekenhuis wil ook een platform zijn om nieuw talent aan het Bossche publiek te tonen. De exposities worden mede mogelijk gemaakt door de Stichting Vrienden van het Jeroen Bosch Ziekenhuis.

Wilt u op de hoogte blijven van de kunstactiviteiten meldt u zich dan aan voor onze nieuwsbrief via www.jbz.nl/kunst.

De kunstcommissie heeft ook een kunstfolder ontwikkeld 'Een wandeling langs de kunstwerken in het Jeroen Bosch Ziekenhuis'. Dankzij o.a. de Stichting Vrienden van het JBZ is er ook een app ontwikkeld 'JBZ Luisterroutes' die u gratis kunt downloaden via de App store. U kunt dan met uw eigen smartphone en oordopjes zes verschillende luisterroutes lopen in het JBZ.

Jan de Bie (1946-2021)

Curriculum Vitae

In het veertig jaar kunstenaarschap van Jan de Bie heeft hij een veelzijdig oeuvre opgebouwd waarin hij zijn rijke binnenwereld vertaalt naar beeld. Jan de Bie woonde en werkte in 's-Hertogenbosch. Jan de Bie studeert in 1973 af aan de Koninklijke Academie voor Kunst en Vormgeving, afdeling schilderkunst, te 's-Hertogenbosch, met schilderijen en tekeningen. Hij ontwikkelt zich naast zijn schilderwerk tot een meester in de grafische technieken zoals de houtdruk en linosnede. Naast zijn kunstenaarschap was hij van 1988 tot 2008 docent aan de Academie voor Beeldende Kunsten Sint-Joost in Breda, afdeling autonome kunst. De Bie exposeerde regelmatig in zijn eigen stad 's-Hertogenbosch. In 2012 zette hij 'Chambres de Bie' op, een variatie van 'Chambres d'Amis, een spraakmakende expositie in 1986 in Gentse huiskamers. De zes Bossche families die hun huizen openzetten voor De Bie, hadden gemeen dat ze allemaal werk van De Bie bezitten. In 2013 maakte hij blijvende muurschilderingen voor de overgang tussen het vernieuwde Noordbrabants museum en het Designmuseum. In 2017 heeft hij een muurschildering voor het trappenhuis van de Willem Twee Fabriek in 's-Hertogenbosch gemaakt. Hij had overzichtstentoonstellingen in Nijmegen (Commanderie van Sint Jan, 1989), Venlo (Museum van Bommel van Dam, 2004) en Breda (Breda's Museum, 2014-2015). In 2018 had hij een expositie rond het thema De Aleph in de Willem Twee Fabriek en in het Grafisch Atelier naar een werk van Jorge Luis Borges. Zijn werken zijn opgenomen in de collectie van het Noordbrabants Museum. Hij heeft diverse ateliers gehad in de binnenstad van 's-Hertogenbosch: aan de Vughterstraat, In Den Boerenmouw en aan het Hinthamereinde. Hij woonde een aantal dagen per week in zijn atelier en leefde, at en sliep te midden van zijn werk. Deze binnenruimtes, gevuld met tekeningen en schilderijen, werden zelf ook weer onderdeel van nieuwe tekeningen.

www.jandebie.nl

Inspiraties van Jan de Bie

Duivenhokken

Als kind kreeg Jan de Bie een postduif van zijn oom Frans uit Tilburg. Zeven weken moest die binnenblijven, maar de ongeduldige Jan liet hem al na drie weken uitvliegen. Linea recta vloog de duif terug naar zijn oude hok. Zijn leven lang bleef Jan de Bie bezig met duiven, en vooral met hun hokken. Op zijn schilderijen bouwde hij ze op uit een verzameling gekleurde rechthoeken. “Driedimensionale bouwsels, ‘duivenhokken’, hing hij vol met tekeningen, lino’sneden en foto’s, als een kijkdoos”, aldus Marie-Noël Potters. Haar vogelhuisje (uit haar privé collectie van Jan de Bie) is te zien in deze expositie.

Bibliotheken

Het bezoek dat Jan de Bie in 1992 bracht aan de middeleeuwse bibliotheek van Troyes mislukte helaas. Het gebouw bleek gesloten en een foto, gemaakt door het raam, werd een zwart vlak met een witte vlek. Vanuit zijn verbeelding tekende, schilderde en gutste Jan de Bie het interieur van deze en andere bibliotheken talloze malen.

Al die rijen boeken, soms duizelingwekkend hoog en breed opgetast, gonzen van de ideeën die de mens heeft voortgebracht, eeuw na eeuw.

Boeken

In gedetailleerde tekeningen, lino’sneden en etsen toverde Jan de Bie bibliotheken en antiquariaten tevoorschijn, tot de nok toe gevuld met boeken. In schilderijen zoomde hij in op de rijen boekruggen van de boekenkast, die hij tot een bijna abstracte compositie maakte. Of hij tekende één boek opengeslagen met de kaft naar boven, maar in die kaft verschijnen nog meer boeken, hele bibliotheken zelfs.

‘Alsof het boek zelf een ruimte is, een binnenwereld die je al lezend kan betreden.’

Landschappen

Dooibroek, de polder tussen Sint-Michielsgestel en Vught, is het weidse landschap waar Jan de Bie steeds naar terugkeerde. De rivier de Dommel noemde hij ‘mijn eigen Nijl’. Ook de reigers en zwaluwen die hij daar veel zag, duiken vaak op in zijn werk.

‘Zijn schilderijen van landschappen roepen een weldadige ruimte op, waar de menselijke geest kan uitwaaien.’

